Μέρος 1: Σχέδια μαθημάτων

Ενότητα 1 (Τάξη 1)

Έχω ένα όνομα – Έχουμε ένα σχολείο

Α Πλάνο μαθήματος

	Βασικό ερώτημα/ θέματα μαθήματος	Βασική εργασία	Υλικά
Μάθημα 1	Τα παιδιά μαθαίνουν το ένα, το όνομα του άλλου.	Τα παιδιά συστήνουν τα άλλα παιδιά με τα ονόματά τους.	Σελίδες χρωματιστών χαρτιών.
Μαθήματα 2 και 3	Πόσο διαφορετικά είναι τα παιδιά στην τάξη μας;	Το κάθε παιδί φτιάχνει ένα λουλούδι με τη φωτογραφία του στο κέντρο. Δημιουργείται ένα μπουκέτο από όλα τα λουλούδια.	Σελίδες χρωματιστών χαρτιών, μια μικρή φωτογραφία πορτραίτο για κάθε παιδί, και ένα μεγάλο φύλλο σεμιναρίου.
Μάθημα 4	Τι ξέρουμε ο ένας για τον άλλο;	Αναστοχασμός στην ολομέλεια.	(Η έτοιμη αφίσα).

Β Γενικές πληροφορίες και εκπαιδευτικοί στόχοι

Τα παιδιά αντιλαμβάνονται τη μεγάλη ποικιλία των ονομάτων στην τάξη τους. Εκτιμούν το ότι ο καθένας τους έλαβε ένα όνομα που τους ξεχωρίζει από τους άλλους. Συνειδητοποιούν πως κανείς δε μπορεί να τους πάρει το όνομά τους και πως τους ανήκει για πάντα.

Τα παιδιά κατανοούν πως πολλά διαφορετικά ονόματα αντιστοιχούν σε πολλές διαφορετικές προσωπικότητες, και όλα μαζί, σαν ένα πλούσιο και πολύχρωμο μπουκέτο λουλουδιών, σχηματίζουν μια τάξη. Ως παραλλαγές, μπορείτε να δουλέψετε με σταγόνες βροχής, βαγόνια τρένου, νότες, πέτρες, παζλ, κ.λπ. Αυτό που πρέπει πάντα να καταστεί σαφές είναι: μαζί είμαστε κάτι περισσότερο από το σύνολο των επιμέρους ατόμων. Γινόμαστε ένα μπουκέτο, ένα σύννεφο ή μια λίμνη, ένα τρένο, μια μελωδία, ένα παζλ, και ούτω καθεξής.

Τα παιδιά κατανοούν ότι η τάξη σχηματίζει μια μαθησιακή κοινότητα.

Τα παιδιά κατανοούν και εκτιμούν πως το σχολείο είναι για να τα υποστηρίζει – τώρα και στο μέλλον, μόνα τους και μαζί με άλλους - για να μαθαίνουν περισσότερα, και να αναπτύσσουν τη γνώση και τις ικανότητές τους.

Ανακαλύπτουν πως το σχολείο δεν είναι μόνο μια υποχρέωση, αλλά δημιουργήθηκε, επίσης, επειδή τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να πάνε σχολείο και να μορφωθούν, και πως οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και το κράτος τους διασφαλίζουν το δικαίωμα αυτό.

Γ Βασικά ερωτήματα για αναστοχασμό στο Κεφάλαιο 1

Βιώνουμε τα δικαιώματα του παιδιού	Μαθαίνουμε τα δικαιώματα του παιδιού	Εφαρμόζουμε τα δικαιώματα του παιδιού
Εκπαιδευτικός		
Με ποιον τρόπο έχουν βιωθεί οι αρχές των δικαιωμάτων του παιδιού στην τάξη και τη σχολική κοινότητα;	Τι γνωρίζουν τώρα τα παιδιά για τα δικαιώματά τους;	Μαθαίνουμε πώς να αναλαμβάνουμε δράση έξω από το σχολείο: τι μάθανε οι μαθητές για τη μελλοντική τους ζωή;
Το σχολείο είναι μέρος της ζωής μας, η τάξη είναι μια μικρο-κοινότητα από μόνη της. Ένα ισχυρό σύμβολο για αυτό είναι το μπουκέτο με τα λουλούδια. Τα παιδιά μπορούν να βιώσουν σε αυτές τις αλληλουχίες μαθημάτων τα άρθρα της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού που αναφέρονται δεξιά.	Άρθρα 7, 28 (βλ. στο παράρτημα: Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού).	Τα παιδιά συμμετέχουν στην απόφαση για το μέρος στο οποίο θα τοποθετηθεί η αφίσα που δείχνει το μπουκέτο με τα λουλούδια.
Μαθητές		
Πώς έχω βιώσει τα δικαιώματά μου στην τάξη;	Τι έχω μάθει για τα δικαιώματα του παιδιού;	Τι είδους δράση είμαι ικανός να αναλάβω τώρα;
Ο καθένας από εμάς είναι μοναδικός. Το κάθε παιδί είναι ευπρόσδεκτο στην τάξη. Θα ήταν κρίμα αν κάποιος από εμάς έλειπε από την τάξη. Έχουμε όλοι τα ίδια δικαιώματα.	Ως παιδιά έχουμε ειδικά δικαιώματα: Έχουμε ένα όνομα που κανείς δε μπορεί να μας το πάρει (Άρθρο 7). Έχουμε το δικαίωμα να πάμε στο σχολείο, να μάθουμε να διαβάζουμε και να γράφουμε (Άρθρο 28). Χωρίς το σχολείο, κανένας δεν θα μπορούσε να βρει δουλειά ως ενήλικας.	Τώρα ξέρω ότι αισθάνομαι καλύτερα ως μέλος μιας τάξης που αποτελεί μια καλή ομάδα. Θα προσπαθήσω να υποστηρίξω τα άλλα παιδιά στην τάξη, ώστε να αισθανθούν τόσο καλά όσο εγώ.

Δ Διαδικασία

Μάθημα 1

Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο. Στη μέση του κύκλου, στο πάτωμα, υπάρχουν χάρτινες καρδιές σε διαφορετικά χρώματα. Κάθε καρδιά έχει γραμμένο το όνομα ενός παιδιού και ένα σπάγγο. Υπάρχει επίσης μια καρδιά για τον/την εκπαιδευτικό με το όνομά του/της πάνω της στη μέση του κύκλου (διάγραμμα).

Ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να συμμετάσχουν σε μια συζήτηση.

- Γνωρίζουμε όλα τα ονόματα; Ποιος είναι ποιος;
- Κάθε παιδί παίρνει την καρδιά με το όνομα ενός άλλου παιδιού. Τι μου αρέσει σε αυτό το παιδί; Τι έχω ήδη κάνει με αυτό το παιδί; Γιατί θα μου έλειπε αν δεν ήταν εδώ;
- Άλλες ερωτήσεις που μπορούν να συμπεριληφθούν: Τι θα μπορούσε κάποιος άλλος να πει για αυτό το παιδί, για παράδειγμα, ένας/μία εκπαιδευτικός, ένα αρσενικό ή θηλυκό μέλος της οικογένειας, το ίδιο το

παιδί, ένας φίλος, κάποιος άλλος στο δωμάτιο, στο σχολείο ή στην κοινότητα;

Αφού κάθε μαθητής έχει εκφράσει τις ιδέες του για τον συμμαθητή του που απεικονίζεται στην καρδιά που επέλεξε, δίνει αυτή την καρδιά στο παιδί που του ανήκει.

Κάθε παιδί κρατάει την καρδιά του/της και τη φοράει κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Αυτό συνεχίζεται και στα επόμενα μαθήματα μέχρι όλα τα παιδιά να γνωρίζουν το ένα το άλλο καλά.

Η καταληκτική συζήτηση μπορεί να ξεκινήσει με τον/την εκπαιδευτικό να ρωτάει: "Γιατί χρησιμοποίησα διαφορετικά χρώματα, κι όχι μόνο ένα;"

Ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να φέρουν από μια μικρή φωτογραφία πορτρέτου τους στο επόμενο μάθημα (εναλλακτικά μπορεί ο ίδιος ο εκπαιδευτικός να βγάλει φωτογραφίες των παιδιών).

Μαθήματα 2 και 3

Για να εισαγάγει ο/η εκπαιδευτικός το μάθημα 2 εξηγεί:

Κάθε παιδί σε αυτό τον κόσμο είναι διαφορετικό. Κάθε παιδί είναι μοναδικό ως προς το χρώμα του, τα χαρακτηριστικά, την προσωπικότητα και το όνομά του!

Τα παιδιά έχουν, επίσης, δικαιώματα, τα λεγόμενα «Δικαιώματα του Παιδιού», τα οποία αναγνωρίζονται σχεδόν σε κάθε χώρα του κόσμου. Τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν, για παράδειγμα:

- το δικαίωμα να έχουν όνομα (Το Άρθρο 7 μπορεί να διαβαστεί φωναχτά, ή ίσως μια συντομευμένη εκδοχή του),
- το δικαίωμα να έχουν σχολική εκπαίδευση (Άρθρο 28).

Απευθυνόμαστε στους άλλους με τα ονόματά τους. Γι΄ αυτό είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τα ονόματα!

Ξεκινάει μια συζήτηση με όσα θέματα έχουν θιχτεί ως τώρα, και τα παιδιά εκφράζουν τις ερωτήσεις και τις απόψεις τους. Συμπερασματικά: Όλοι εμείς μαζί, με όλα τα διαφορετικά ονόματα, αρετές, χαρακτηριστικά και χρώματά μας συνθέτουμε αυτή την τάξη.

Πρόκειται να φτιάξουμε μια εικόνα της τάξης μας - όχι από καρδιές, αλλά από λουλούδια που είναι συγκεντρωμένα μαζί σε ένα βάζο. Το βάζο αντιπροσωπεύει το σχολείο, το κτίριο του σχολείου ή την αίθουσά μας. Κι όλοι εμείς είμαστε τα λουλούδια μέσα στο βάζο.

Χωρίς εμάς δεν θα υπήρχε σχολείο, το σχολείο δεν θα ήταν παρά ένα άδειο δοχείο, ένα άδειο βάζο.

Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί τα στάδια της δραστηριότητας:

- Τα παιδιά θα φτιάξουν τα λουλούδια τους.
- Θα χρωματίσουν τα πέταλα και θα κολλήσουν μια φωτογραφία τους στη μέση.
- Τα λουλούδια θα τοποθετηθούν μαζί για να σχηματίσουν ένα μπουκέτο.
- Το μπουκέτο θα κολληθεί σε μια αφίσα.
- Με αυτό τον τρόπο, θα φτιάξουμε μια εικόνα της πολύχρωμης τάξης μας.

Πριν από αυτή τη δημιουργική δραστηριότητα ή αμέσως μετά, τα παιδιά σκέφτονται και προσπαθούν να ερμηνεύσουν την εικόνα των λουλουδιών στο βάζο. Ο/η εκπαιδευτικός συγκεντρώνει τις διάφορες ιδέες και απόψεις. Τα παιδιά μπορούν ελεύθερα να αναπτύξουν τις ιδέες τους, απαντώντας ίσως σε ερωτήσεις, όπως οι παρακάτω:

- Τι μπορεί να συμβολίζουν τα λουλούδια;
- Τι μπορεί να συμβολίζει το βάζο;
- Γιατί είναι σημαντικό να έχουμε όνομα;

Ανάλογα με τον χρόνο και τα υλικά που είναι διαθέσιμα, αυτή η δραστηριότητα μπορεί να προσαρμοστεί με διάφορους τρόπους, για παράδειγμα:

- Οι μαθητές μπορούν να σχεδιάσουν, να κόψουν και να διακοσμήσουν οι ίδιοι τα λουλούδια ή να τους δώσουμε έτοιμα κομμένα να τα διακοσμήσουν.
- Ο/η εκπαιδευτικός έχει ετοιμάσει το κέντρο του λουλουδιού, και οι μαθητές δημιουργούν τα πέταλα.
- Οι φωτογραφίες είναι κομμένες, έτσι ώστε να χωράνε στο κέντρο του λουλουδιού.

Τα παιδιά που τελειώνουν την εργασία γρήγορα σχεδιάζουν κι άλλα μικρότερα λουλούδια χωρίς φωτογραφίες.

Τέλος, μπορεί να πραγματοποιηθεί μια έκθεση σε έναν από τους τοίχους της αίθουσας, με τίτλο “Το μπουκέτο της τάξης”. Το βάζο δείχνει σύντομες εκδοχές των Δικαιωμάτων του Παιδιού που σχετίζονται με την εικόνα (Άρθρα 7 και 28).

Μάθημα 4

Διάταξη της τάξης:

- Η αφίσα είναι τοποθετημένη στον πίνακα ή στον τοίχο.
- Οι μαθητές κάθονται σε ημικύκλιο (σε μια μεγάλη τάξη, μπορεί να είναι απαραίτητα δύο ημικύκλια. Όλοι οι μαθητές θα πρέπει να βλέπουν καλά την αφίσα.

Οι μαθητές σκέφτονται τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι μου άρεσε κατά την διάρκεια αυτής της δραστηριότητας;
- Τι έμαθα;
- Τι γνωρίζω για τα άλλα παιδιά;
- Τι έμαθα για τον/την εκπαιδευτικό;

Ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί τους μαθητές να μοιραστούν τα σχόλιά τους ο ένας με τον άλλον, έτσι ώστε να υπάρξει ανατροφοδότηση.

Προς το τέλος του μαθήματος, ο/η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται στα δύο δικαιώματα που φαίνονται στο βάζο. Πληροφορεί τα παιδιά για την Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού (20 Νοεμβρίου).

Για να ολοκληρωθεί το μάθημα, συζητάει με την τάξη κατά πόσο η αφίσα θα πρέπει να εκτεθεί στον διάδρομο του σχολείου ή στην είσοδο. Η τάξη συζητάει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα. Πού θα πρέπει να τοποθετηθεί η αφίσα έτσι ώστε όλοι οι επισκέπτες να μπορούν να τη δουν; Τι μπορούμε να κάνουμε όταν έρχονται καινούργια παιδιά στην τάξη;